

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ THỊ AN

**THIẾT KẾ MỘT SỐ TRÒ CHƠI HỌC TẬP
TRONG DẠY HỌC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ THỊ AN

**THIẾT KẾ MỘT SỐ TRÒ CHƠI HỌC TẬP
TRONG DẠY HỌC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI**

Ngành: GIÁO DỤC HỌC (GD TIỂU HỌC)

Mã số: 8.14.01.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Thu Hằng

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nghiên cứu trong Luận văn là trung thực, chưa từng được công bố trong bất kì công trình nghiên cứu nào của tác giả khác.

Tác giả luận văn

Lê Thị An

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin bày tỏ sự kính trọng và biết ơn sâu sắc đến TS. Nguyễn Thị Thu Hằng, người đã tận tâm, nhiệt tình chỉ bảo tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn các thầy, cô giáo khoa Giáo dục Tiểu học - Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi trong suốt thời gian tôi học tập và nghiên cứu tại đây.

Tôi cũng xin chân thành cảm ơn sự hợp tác, giúp đỡ của các thầy cô giáo và các em học sinh trường Tiểu học Nguyễn Viết Xuân, trường Tiểu học Vương, trường Tiểu học Thống Nhất, thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình khảo sát và thực nghiệm sư phạm.

Để hoàn thành luận văn: “***Thiết kế một số trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội***” tôi đã sử dụng, kế thừa có chọn lọc các nghiên cứu của các tác giả đi trước, đồng thời nhận được rất nhiều sự quan tâm, chỉ bảo của các thầy, cô giáo; sự giúp đỡ của đồng nghiệp, bạn bè, người thân đã động viên tôi trong quá trình hoàn thành luận văn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng và nỗ lực để hoàn thành tốt luận văn nhưng chắc chắn sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Kính mong nhận được sự chỉ bảo, đóng góp của các thầy, cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2018

Tác giả luận văn

Lê Thị An

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục chữ viết tắt.....	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các hình	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc đề tài.....	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC THIẾT KẾ TRÒ CHƠI HỌC TẬP TRONG DẠY HỌC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI	6
1.1. Tổng quan vấn đề nghiên cứu về phương pháp tổ chức trò chơi trong dạy học ở tiểu học.....	6
1.1.1. Khái quát một số nghiên cứu trên thế giới	6
1.1.2. Khái quát một số nghiên cứu của Việt Nam.....	8
1.1.3. Nhận xét, đánh giá chung	9
1.2. Một số khái niệm công cụ.....	10
1.2.1. Trò chơi.....	10
1.2.2. Trò chơi học tập.....	11

1.2.3. Thiết kế trò chơi học tập.....	13
1.3. Quá trình tổ chức trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở trường Tiểu học	14
1.3.1. Mục tiêu của việc tổ chức trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội.....	14
1.3.2. Nội dung trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội.....	15
1.3.3. Cách thức tổ chức trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội	17
1.3.4. Đánh giá trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội	18
1.3.5. Phương tiện tổ chức trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội.....	18
1.4. Đặc điểm tâm sinh lý học sinh giai đoạn đầu cấp tiểu học.	19
1.4.1. Khái quát đặc điểm tâm sinh lý học sinh giai đoạn đầu cấp tiểu học	19
1.4.2. Mối quan hệ giữa đặc điểm tâm sinh lý học sinh giai đoạn đầu cấp tiểu học với việc thiết kế và sử dụng trò chơi trong dạy học	21
1.5. Thực trạng thiết kế và sử dụng trò chơi trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở một số trường tiểu học hiện nay	23
1.5.1. Khái quát quá trình điều tra thực trạng.....	23
1.5.2. Kết quả điều tra.....	24
1.6. Kết luận chương 1.....	28
CHƯƠNG 2: THIẾT KẾ MỘT SỐ TRÒ CHƠI HỌC TẬP TRONG DẠY HỌC MÔN TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI	30
2.1. Nguyên tắc thiết kế trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội	30
2.1.1. Đảm bảo tính sinh động, hấp dẫn	30
2.1.2. Đảm bảo tính phù hợp với thực tiễn.....	31
2.1.3. Đảm bảo hình thành và phát triển cho học sinh các năng lực đặc thù gắn với nội dung môn học Tự nhiên và Xã hội	32
2.2. Thiết kế trò chơi học tập.....	33

2.2.1. Định hướng phân loại và thiết kế trò chơi học tập	33
2.2.2. Quy trình thiết kế trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội	35
2.3. Thiết kế một số trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội.....	37
2.3.1. Nhóm trò chơi học tập về con người và sức khỏe.....	37
2.3.2. Nhóm trò chơi học tập về xã hội	42
2.3.3. Nhóm trò chơi học tập về tự nhiên	44
2.4. Gợi ý cách sử dụng trò chơi học tập trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội	52
2.4.1. Thường xuyên thay đổi hình thức tổ chức trò chơi học tập	52
2.4.2. Tạo cơ hội cho nhiều HS được tham gia vào trò chơi học tập	53
2.4.3. Phối hợp cùng chuẩn bị trò chơi học tập và khai thác tối đa phương tiện chuẩn bị cho trò chơi học tập.....	55
2.5. Kết luận chương 2.....	56
CHƯƠNG 3: THỰC NGHIỆM SỬ PHẠM	58
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	58
3.2. Nhiệm vụ thực nghiệm	58
3.3. Địa bàn thực nghiệm.....	58
3.4. Tổ chức thực nghiệm	59
3.5. Nội dung thực nghiệm	61
3.6. Tiêu chí đánh giá	64
3.7. Kết quả thực nghiệm.....	64
3.7.1. Kết quả trước thực nghiệm	64
3.7.2. Kết quả sau thực nghiệm	65
3.7.3. Phân tích kết quả sau khi thực nghiệm.....	67
3.8. Kết luận chương 3.....	69
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	71
1. Kết luận.....	71
2. Kiến nghị	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	74
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

GV	:Giáo viên
HS	:Học sinh
HSTH	:Học sinh tiểu học
TCHT	:Trò chơi học tập
TN-XH	:Tự nhiên và Xã hội

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1. Hệ thống các phương pháp dạy học thường sử dụng trong dạy học môn TN-XH.....	24
Bảng 1.2. Vai trò của việc sử dụng TCHT trong môn TN-XH.....	25
Bảng 1.3. Các hình thức tổ chức trò chơi ở môn TN-XH	26
Bảng 3.1. Kế hoạch thực nghiệm	62
Bảng 3.2. Kết quả kiểm tra môn TN-XH trước thực nghiệm.....	65
Bảng 3.3. Kết quả kiểm tra môn TN-XH sau thực nghiệm.....	66
Bảng 3.4. Kết quả bày tỏ thái độ của HS khi sử dụng TCHT trong bài dạy môn Tự nhiên và Xã hội	68

DANH MỤC HÌNH VẼ

Hình 2.1. Quy trình thiết kế TCHT trong dạy học môn TN-XH.....	37
Hình 3.1. Biểu đồ thể hiện mẫu thực nghiệm sư phạm	60